

Promo-LEX a dat startul Dezbaterilor Regionale dedicate finanțării partidelor politice în campania electorală 2014

Asociația
Promo-LEX
în
parteneri
at cu
Fundația
Stefan
Batory
(Polonia)
și
Centrul
de
Instruire
Continuă

în Domeniul Electoral a desfășurat la 2 octombrie, în Cahul și Comrat, primele **Dezbateri Regionale dedicate finanțării partidelor politice și a campaniei electorale în ajunul Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014.**

Scopul Dezbaterilor Regionale a fost oferirea spațiului de discuție pentru actorii implicați în procesul electoral la nivel local și regional, cu privire la situația curentă din domeniul finanțării campaniilor electorale și examinarea soluțiilor care se impun pentru asigurarea unor alegeri libere, corecte și transparente.

În cadrul evenimentului, reprezentanții organizațiilor și ai

instituțiilor relevante de la nivel național (Comisia Electorală Centrală, Centrul de Instruire continuă în Domeniul Electoral, Asociația Promo-LEX), precum și reprezentanții organizațiilor teritoriale ale partidelor politice, reprezentanții administrației publice locale și reprezentanții organizațiilor societății civile, au discutat despre practicile existente în Republica Moldova în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, dar și despre importanța monitorizării civice a finanțelor concurenților electorali, utilizarea resurselor administrative și necesitatea îmbunătățirii cadrului legal privind finanțarea campaniilor electorale.

Participanții au manifestat un interes sporit pentru aceste subiecte, implicându-se activ în dezbateri. Elizaveta Oțel, Auditor Intern în cadrul Comisiei Electorale Centrale a declarat: „În perioada electorală, concurentul electoral trebuie să deschidă un cont la bancă cu mențiunea „Fondul electoral”. În acest cont sunt virate mijloace financiare proprii, sumele bănești primite de la persoane fizice și juridice din țară. Plafonul mijloacelor ce pot fi virate în contul cu mențiunea „Fondul electoral” stabilit de CEC, impune restricții în ceea ce privește acumularea veniturilor, dar și cheltuirea resurselor acumulate de către un concurent electoral în campania electorală.”

Natalia Iuraș, directoarea Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a vorbit despre posibilele evoluții ale cadrului legal privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. În acest context, participanții au participat activ la dezbaterile proiectului de lege privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale care a fost votat de către Parlament în prima lectură.

Discuții interesante au avut loc și asupra subiectului privind utilizarea resurselor administrative în campania electorală. Cornelia Călin, analist financiar în cadrul Asociației Promo-LEX a menționat în acest context, că abuzul de resurse

administrative în campania electorală riscă să submineze așa un exercițiu democratic, precum sunt alegerile.

În cadrul discuțiilor au participat 50 de persoane.

Evenimentul a fost organizat de Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Fundației Stefan Batory în cadrul Proiectului „Monitorizarea civică a finanțelor în campania electorală pentru Alegerile Parlamentare 2014”. Proiectul este cofinanțat în cadrul Programului de Cooperare și Dezvoltare „Sprijin pentru democrație” al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Pentru informații suplimentare, contactați: Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX, GSM: 069 95 82 89, E-mail: galina.sanduta@promolex.md

---

Promo-LEX a lansat Efortul de Monitorizare pentru Alegerile Parlamentare 2014

Asociația
Promo-LEX
a
prezentat
la 25
septembri
e primele
constatăr
i
preelecto
rale și a
lansat
Efortul
de

Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014.

Primul raport cuprinde perioada post electorală – de la alegerile parlamentare anticipate din 28.11.2010 până la 24.09.2014 și prezintă informații privind modificările cadrului legal, care se referă la domeniul electoral, punctele de interes ale analizei efortului de monitorizare Promo-LEX și sinteza constatărilor observatorilor.

„Observarea civică de către Promo-LEX nu are drept scop de a crea obstacole concurenților electorali sau autorităților implicate în campania electorală. Dimpotrivă, Efortul nostru de Monitorizare vine să urmărească și să asigure condiții egale pentru toți concurenții, vine să sprijine autoritățile în vederea organizării și desfășurării unor alegeri libere, transparente și corecte”, a menționat Ion Manole, director executiv Promo-LEX.

Observatorii Promo-LEX au constatat că recomandările formulate de grupurile de monitorizare naționale au fost implementate într-o măsură redusă și selectivă. Din totalitatea recomandărilor înaintate de Asociația "Promo-LEX" cuprinse în rapoartele de monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 28.11.2010 și Alegerilor Locale Generale din 05.06.2011 doar 7

la număr au fost implementate integral de către autoritățile publice. Alte 16 recomandări ale Asociației "Promo-LEX" nu au fost implementate și rămân actuale.

La acest capitol, Pavel Postică, șef Efort Monitorizare Promo-LEX, a declarat: „Este foarte bine că parlamentul a aprobat modificările la Codul Electoral, în faza în care doar un singur actor, CEC devine entitatea națională de listele electorale, până nu demult am avut curențe serioase la acest capitol. De asemenea, CEC a aprobat regulamentul cu privire la finanțarea campaniilor electorale. Este un regulament foarte bun care vine să facă transparență în ceea ce privește finanțarea campaniilor electorale și concurenților electorali.”

Referindu-se la problemele din stânga Nistrului care apar la fiecare scrutin electoral, Pavel Postică a menționat că „Anumite schimbări la Codul Electoral ar veni să deschidă mai larg poarta pentru alegătorii din stânga Nistrului. La momentul de față avem rezerva funcționarilor electorali care este gestionată de CEC, sperăm că la aceste alegeri vom avea circumscripții și organe electorale funcționale pentru regiunea transnistreană.”

Pentru acest scrutin electoral Asociația Promo-LEX își propune monitorizarea activităților concurenților electorali. Procesul de monitorizare va fi asigurat în toate cele 36 circumscripții electorale de către 41 observatori pe termen lung și 35 asistenți ai observatorilor din 15 septembrie până la 15 decembrie 2014. În ziua alegerilor, Asociația Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare pe teritoriul Republicii Moldova.

În final, reprezentanții Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014, au venit cu următoarele recomandări: Revizuirea Programului Calendaristic în conformitate cu prevederile legislației electorale; Eficientizarea mecanismului de control al finanțării campaniei

electorale; Instituirea unui mecanism transparent privind constituirea sectiilor de votare de peste hotare; Instituirea unei date unice de lansare a campaniei electorale; Organizarea campaniilor de mediatizare a registrului electronic la scară națională, înainte de implementarea deplină a sistemului; Inițierea unor campanii de sensibilizare a concurenților electorali și a alegătorilor privind necesitatea unui mod de conduită calm și civilizată reciproc; Respectarea termenului de un an înainte de alegeri, recomandat de Comisia Europeană pentru democrație prin drept, în timpul căruia autorităților sunt sfătuite să nu implementeze modificări la legislația electorală; Excluderea din Codul Electoral a prevederii referitoare la începutul agitației electorale; Acordarea de către autoritățile centrale autorităților locale a asistenței tehnico-financiare în vederea soluționării problemei amenajării locurilor pentru afișaj electoral.

Precizăm că, Efortul de Monitorizare Promo-LEX pentru Alegerile Parlamentare 2014 constată nerespectarea sau respectarea parțială a legislației electorale de către actorii implicați. În perioada raportată, potențialii concurenți electorali au întreprins mai multe activități care au avut conotație electorală.

Scopul monitorizării alegerilor este sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral și contribuirea la asigurarea alegerilor libere și corecte, conform standardelor internaționale și legislației naționale.

Promo-LEX este unica organizație non-guvernamentală înregistrată în calitate de observator la Alegerile Parlamentare 2014. Asociația Promo-LEX va monitoriza întregul proces electoral și va emite trei Rapoarte Preelectorale, un Raport pe numărarea Rapidă a voturilor în ziua alegerilor, un Raport pe Finanțarea Campaniei Electorale și un Raport Final.

Varianta integrală a raportului [aici](#).

Monitorizarea Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 este desfășurată de către Asociația Promo-LEX în cadrul Programului de Monitorizare a Proceselor Democratice. Efortul de monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului "Sprijin pentru Democrație" al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru informații suplimentare, contactați:

Galina Sanduța, Ofițer de Presă în cadrul Efortului de Monitorizare Promo-LEX, GSM: 069 95 82 89, e-mail: galina.sanduta@promolex.md

---

RAPORT nr. 1 de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014

Concluziile Dezbaterei publice „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma

Îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova”

Miercuri 2 martie 2011 a avut loc Dezbaterile publice cu tema „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova” organizată de Asociația Promo-LEX.

Pornind de la Raportul final de monitorizare a alegerilor din 28 noiembrie 2010, realizat în cadrul efortului de monitorizare a Asociației Promo-LEX, dezbaterii publice au fost supuse îngrijorările majore semnalate în Raportul final cum ar fi: întocmirea defectuoasă a listelor electorale, lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în ceea ce privește reflectarea cheltuielilor, dar și utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale.

La deschiderea evenimentului, Președintele Asociației Promo-LEX, Ion Manole a declarat că „deși Comisia Electorală Centrală a fost una dintre cele mai transparente și deschise instituții ale statului în ultimii ani și au fost organizate cu succes într-un termen destul de restrâns 2 scrutine parlamentare și 1 referendum, oricum mai sunt foarte multe de făcut. Acest lucru este demonstrat de numeroasele constatări, concluzii și recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare ale observatorilor Promo-LEX. În acest context, Ion Manole a subliniat necesitatea și importanța continuării parteneriatului dintre societatea civilă și organele electorale.

Problema majoră rămân a fi listele electorale, potrivit lui Iurie Ciocan, Președintele Comisiei Electorale Centrale în cadrul dezbaterilor a fost punctată necesitatea de intervenire în procedura de compilare și de verificare a listelor

electorale. „Avem o poziție clară asupra propunerilor și lacunelor stabilite, în urma schimbului de opinie am stabilit și anumite căi de reglementare”, a mai declarat Iurie Ciocan.

Au fost evidențiate și neregulile depistate la raportarea cheltuielilor de către concurenții electorali, Pavel Postica, jurist Promo-LEX, șef adjunct al efortului de monitorizare declară că „poate este cazul ca Comisia Electorală să revizuiască regulamentul, în sensul ca să impună concurenții electorali să arate foarte clar cum sunt gestionați banii, cu atât mai mult în situația în care la alegerile locale controlul asupra respectării aspectelor de transparență financiară deja se va schimba de pe Comisia Electorală Centrală pe Consiliile Electorale de Circumscripție, care cu atât mai puțin vor avea posibilitatea să verifice transparența financiară a concurenților electorali”.

În cadrul discuțiilor au fost trasate și principalele recomandări formulate de Asociația Promo-LEX printre care și necesitatea de instituirea a unui mecanism unic de verificare de către alegători a corectitudinii înregistrării sale în listele electorale, simplificarea procedurilor de verificare logică a corectitudinii numărării voturilor, dar și instituirea unui mecanism clar de verificare a datelor în cazul depistării neconcordanțelor în procesele – verbale.

Invitații prezenți la eveniment au ajuns la concluzia că astfel de dezbateri sunt bine venite nu numai în preajma alegerilor fie ele locale sau parlamentare, iar încercările de îmbunătățire a procesului electoral trebuie să fie continue contribuind astfel la scopul final de a avea alegeri libere și corecte.

Nicolae Panfil, Secretarul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte: „Este important ca după lansarea rapoartelor de monitorizare să avem astfel de discuții pe acele concluzii și recomandări pe care le facem astfel încât ele să fie auzite, și să ajungem astfel la îmbunătățirea efectivă a climatului de

organizare a alegerilor. Acest eveniment putem să îl considerăm un început de activitate în perspectiva alegerilor care vor urma, atât Promo-LEX cât și Coaliția se mobilizează în acest sens”

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților electorale, ai autorităților publice centrale și locale, ai partidelor politice, precum și ai societății civile.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte, Asociație Promo-LEX

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Concluziile Dezbaterei publice „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova”

Miercuri 2 martie 2011 a avut loc Dezbateri publică cu tema „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova” organizată de Asociația Promo-LEX.

Pornind de la Raportul final de monitorizare a alegerilor din 28 noiembrie 2010, realizat în cadrul efortului de monitorizare a Asociației Promo-LEX, dezbaterii publice au fost supuse îngrijorările majore semnalate în Raportul final cum ar fi: întocmirea defectuoasă a listelor electorale, lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în ceea ce privește reflectarea cheltuielilor, dar și utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale.

La deschiderea evenimentului, Președintele Asociației Promo-LEX, Ion Manole a declarat că „deși Comisia Electorală Centrală a fost una dintre cele mai transparente și deschise instituții ale statului în ultimii ani și au fost organizate cu succes într-un termen destul de restrâns 2 scrutine parlamentare și 1 referendum, oricum mai sunt foarte multe de făcut. Acest lucru este demonstrat de numeroasele constatări, concluzii și recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare ale observatorilor Promo-LEX. În acest context, Ion Manole a subliniat necesitatea și importanța continuării parteneriatului dintre societatea civilă și organele electorale.

Problema majoră rămân a fi listele electorale, potrivit lui Iurie Ciocan, Președintele Comisiei Electorale Centrale în cadrul dezbaterilor a fost punctată necesitatea de intervenire în procedura de compilare și de verificare a listelor electorale. „Avem o poziție clară asupra propunerilor și lacunelor stabilite, în urma schimbului de opinie am stabilit și anumite căi de reglementare”, a mai declarat Iurie Ciocan.

Au fost evidențiate și neregulile depistate la raportarea cheltuielilor de către concurenții electorali, Pavel Postica, jurist Promo-LEX, șef adjunct al efortului de monitorizare declară că „poate este cazul ca Comisia Electorală să revizuiască regulamentul, în sensul ca să impună concurenții electorali să arate foarte clar cum sunt gestionați banii, cu atât mai mult în situația în care la alegerile locale controlul asupra respectării aspectelor de transparență

financiară deja se va schimba de pe Comisia Electorală Centrală pe Consiliile Electorale de Circumscripție, care cu atât mai puțin vor avea posibilitatea să verifice transparența financiară a concurenților electorali”.

În cadrul discuțiilor au fost trasate și principalele recomandări formulate de Asociația Promo-LEX printre care și necesitatea de instituirea a unui mecanism unic de verificare de către alegători a corectitudinii înregistrării sale în listele electorale, simplificarea procedurilor de verificare logică a corectitudinii numărării voturilor, dar și instituirea unui mecanism clar de verificare a datelor în cazul depistării neconcordanțelor în procesele – verbale.

Invitații prezenți la eveniment au ajuns la concluzia că astfel de dezbateri sunt bine venite nu numai în preajma alegerilor fie ele locale sau parlamentare, iar încercările de îmbunătățire a procesului electoral trebuie să fie continue contribuind astfel la scopul final de a avea alegeri libere și corecte.

Nicolae Panfil, Secretarul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte: „Este important ca după lansarea rapoartelor de monitorizare să avem astfel de discuții pe acele concluzii și recomandări pe care le facem astfel încât ele să fie auzite, și să ajungem astfel la îmbunătățirea efectivă a climatului de organizare a alegerilor. Acest eveniment putem să îl considerăm un început de activitate în perspectiva alegerilor care vor urma, atât Promo-LEX cât și Coaliția se mobilizează în acest sens”

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților electorale, ai autorităților publice centrale și locale, ai partidelor politice, precum și ai societății civile.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte, Asociație Promo-LEX

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Raportul final al observatorilor Promo-LEX trasează recomandări de îmbunătățire a procesului electoral

Chișinău, 8 februarie 2011 – [Raportul final de monitorizare a alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010](#), lansat astăzi de Asociația Promo-LEX, încheie activitățile misiunii de monitorizare și cuprinde principalele tendințe constatate de observatori, îngrijorările efortului și recomandările menite să îmbunătățească procesul electoral în Republica Moldova.

Efortul Promo-LEX a constatat că administrația electorală și publică au avut o prestație echilibrată și majoritatea concurenților au desfășurat campanii electorale diverse și active într-un mediu competitiv sănătos. Alegătorii au manifestat interes sporit față de scrutin prin prezență masivă la urne, iar rezultatele operațiunilor specializate ale efortului de monitorizare Promo-LEX au confirmat, în mare, rezultatele oficiale atât la numărarea inițială cât și la renumărarea voturilor.

Totuși, procesul electoral a cunoscut devieri, atât sporadice cât și sistematice, de la procedurile electorale naționale și

practicile democratice internaționale. Concurenții electorali au eșuat să manifeste transparență financiară, iar cazurile izolate de violență și intoleranță au umbră pe alocuri cursa electorală. De asemenea, Promo-LEX a constatat că procesul de numărare și renumărare implică utilizarea excesivă a controalelor logice făcându-l susceptibil la erori umane. Efortul de monitorizare constată cu regret pasivitatea alegătorilor față de corectitudinea înscrierii lor în listele electorale.

„Cu toate că alegerile din 28 noiembrie au fost un exercițiu democratic activ, rămânem îngrijorat de transparența limitată a deciziilor majore din cadrul procesului electoral,” a spus Pavel Postică, șeful-adjunct al misiunii de observare. „Anunțarea datei alegerilor, modificările pripite la legislație electorală, finanțarea campaniilor și ciocnirile între concurenți și aliați, renumărarea organizată peste noapte ar putea diminua pe viitor din încrederea alegătorilor în alegeri”.

În urma tendințelor constatate, efortul de monitorizare a formulat îngrijorări clasificate în dependență de ponderea criteriilor precum: numărul, geografia și repetarea în timp a constatărilor; consecințele asupra procesului electoral și persoanelor implicate; și urgența intervenției din partea autorităților. Aceste îngrijorări au servit un prilej potrivit pentru elaborarea în bună credință a unui set de recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea proceselor electorale și creșterea încrederii publicului în alegeri.

Promo-LEX a desfășurat efortul de monitorizare al alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Misiunea a monitorizat procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din R. Moldova în perioada 6 octombrie – 27 decembrie 2010. Efortul a implicat, în teritoriu, 42 observatori pe termen lung, 30 observatori pe termen mediu, și circa 2400 observatori pe termen scurt. Activitatea

observatorilor din teritoriu a fost coordonată de o echipă centrală, care, de asemenea, a asigurat instruirea tuturor observatorilor în domeniul procedurilor electorale și caracterului non-părtinitor și independent al efortului de monitorizare.

Promo-LEX a desfășurat Numărarea în paralel a voturilor (PVT), Numărarea rapidă statistică (Quick Count) calitativă și cantitativă, și observarea suplimentară a zilei scrutinului prin intermediul echipelor mobile. La renumărare, observatorii au efectuat totalizarea în paralel a rezultatelor renumărării. Efortul a elaborat și publicat 4 rapoarte intermediare pe parcursul campaniei electorale, 3 rapoarte intermediare în ziua scrutinului, 3 comunicate de presă privind operațiunile speciale și prezentul raport final.

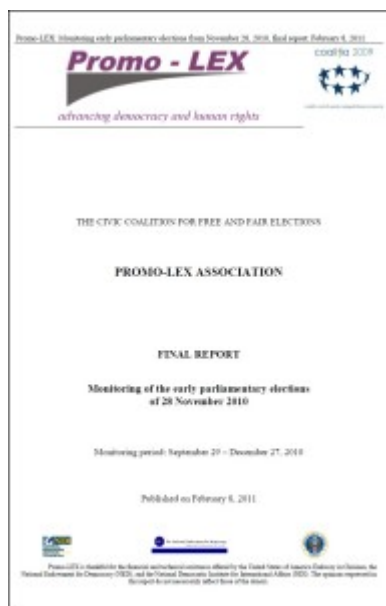
Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, axată pe promovarea în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, a valorilor democratice și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. Efortul de monitorizare Promo-LEX, a beneficiat de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED) și National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în rapoartele efortului de monitorizare aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului poate fi găsită [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Șeful efortului de monitorizare Promo-LEX: Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

---

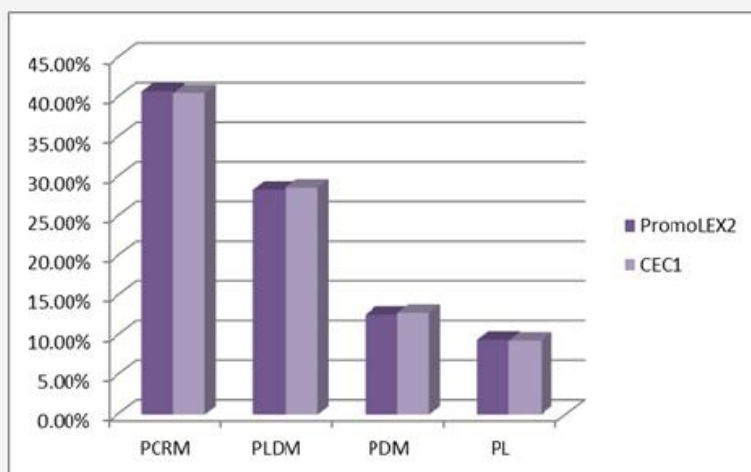
RAPORT FINAL Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

**Observările Promo-LEX arată
că renumărarea voturilor a
fost realizată în termeni,
dar cu devieri de procedură
și atitudine nepăsătoare**

	PCRM	PLDM	PDM	PL
PromoLEX2	40.77%	28.37%	12.62%	9.45%
CEC1	40.58%	28.63%	12.86%	9.36%
	0.20%	-0.26%	-0.24%	0.09%

După monitorizarea totalizării renumărării voturilor în toate Circumscripțiile Electorale din țară, și a [Totalizării în Paralel](#) efectuate, Promo-LEX a constatat că renumărarea rezultatelor scrutinului confirmă, în marja

de maxim 0.49%, rezultatele numărării efectuate imediat după alegeri.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a antrenat peste 80 de observatori în circumscripțiile electorale din țară. Aceștia au asistat direct la procesul de transmitere a sacilor cu materiale electorale către birourile electorale ale secțiilor de votare (BESV), după care au observat procesul de transmitere, după renumărare, a sacilor cu materiale electorale de la BESV la CER. Observatorii au făcut copii digitale ale proceselor verbale de renumărare cu ajutorul aparatelor de fotografiat. În baza fotografiilor transmise din teritoriu, s-a efectuat calcularea rezultatelor renumărării voturilor, în paralel cu CEC.

În pofida deficiențelor tehnice, dar și a atitudinii nepăsătoare manifestate de o parte a funcționarilor electorali, procesul de renumărare a voturilor a fost efectuat cu încadrarea în termenii prescriși de legislație. Efortul de monitorizare Promo-LEX, salută mobilizarea în termeni restrânși a majorității funcționarilor electorali pentru organizarea și desfășurarea renumărării voturilor. De asemenea, Promo-LEX constată cu satisfacție majorarea

esențială a numărului de procese verbale întocmite de birourile electorale ale secțiilor de votare fără greșeli logice, în baza formulelor de verificare stabilite de CEC.

Observatorii Promo-LEX au constatat și unele nereguli și lacune în timpul procesului de renumărare. Pentru îmbunătățirea ulterioară a procesului de renumărare și îndeplinind cu responsabilitate misiunea unui efort de monitorizare a alegerilor, Promo-LEX atrage atenția actorilor electorali relevanți la observările totalizate în prezentul document.

Printre observările efortului de monitorizare Promo-LEX se numără începerea cu întârziere a procesului de renumărare. Conform prevederilor Instrucțiunii CEC, renumărarea urma să înceapă de la ora 08.00, pornind cu repartizarea materialelor electorale de la Judecătoria către BESV. Abateri la capitolul repartizării sacilor cu documente electorale au fost înregistrate în 24 din 35 circumscripții electorale. Astfel în 18 circumscripții electorale, s-au constatat întârzieri de până la o oră, iar în 6 circumscripții electorale – de mai mult de o oră.

Totodată, au fost constatate curențe în instruirea membrilor BESV. Unele organe electorale teritoriale nu au reușit să organizeze instruirea membrilor organelor electorale primare (BESV) înainte de ziua renumărării. În unele regiuni instruirile au avut loc chiar în ziua renumărării ceea ce a cauzat întârzierea procesului de eliberare a materialelor electorale.

Observatorii Promo-LEX au constatat în 8 circumscripții electorale 30 de cazuri izolate de predare a sacilor conținând materiale electorale cu sigilii aparent deteriorate. Din cele observate, Promo-LEX constată că sigiliile sunt de calitate proastă și depășită de timp și pot fi ușor deteriorate în urma transportării, mutării, sau altor situații similare. Astfel, faptul constatării deteriorării sigiliilor este neconcludent

pentru evaluarea integrității materialelor electorale la această etapă.

Recepționarea pachetului de materiale electorale pentru renumărare a avut loc contrar prevederilor Instrucțiunii CEC. În conformitate cu prevederile instrucțiunii, pachetul cu documente electorale urmează a fi recepționat de către președintele BESV însoțit de cel puțin doi membri și paza poliției. Această normă a fost respectată doar în 6 circumscripții electorale. În 848 secții de votare din 1962, observatorii au constatat abateri de la această normă.

Procesul de numărare a voturilor este realizat prin două proceduri: procedura preliminară de întocmire a unui formular special și procedura de verificare a datelor preliminare. Această procedură de verificare a datelor preliminare, prin întocmirea formularului special, nu a fost prevăzută la renumărarea din 15 decembrie 2010.

Funcționarii electorali din unele consilii electorale au îngădit observatorilor Promo-LEX dreptul de a face fotografiile digitale ale proceselor verbale de renumărare. Situația s-a atestat, în special, în municipiul Chișinău, la preturile Botanica și Ciocana. Procesele verbale de renumărare din Ciocana au fost puse la dispoziția observatorilor doar la 16 decembrie, în incinta CEM Chișinău. Argumentarea refuzului în unele situații a fost neclară, fapt care a determinat depunerea unei sesizări de către observatorii Promo-LEX. Răspunsul la sesizare a fost primit la 17 decembrie 2010. Conform acestuia, observatorilor li s-a refuzat fotografierea, deoarece ei nu au informat despre intenția de a fotografia procesele verbale de renumărare, președintele CEM Chișinău. Președintele nu a fost găsit și informația publică referitor la locul aflării acestuia lipsea. Procesele verbale de renumărare de la 3 secții de votare de la Botanica așa și nu au fost puse la dispoziția observatorilor.

În urma prelucrării celor 1959 de procese verbale la care au

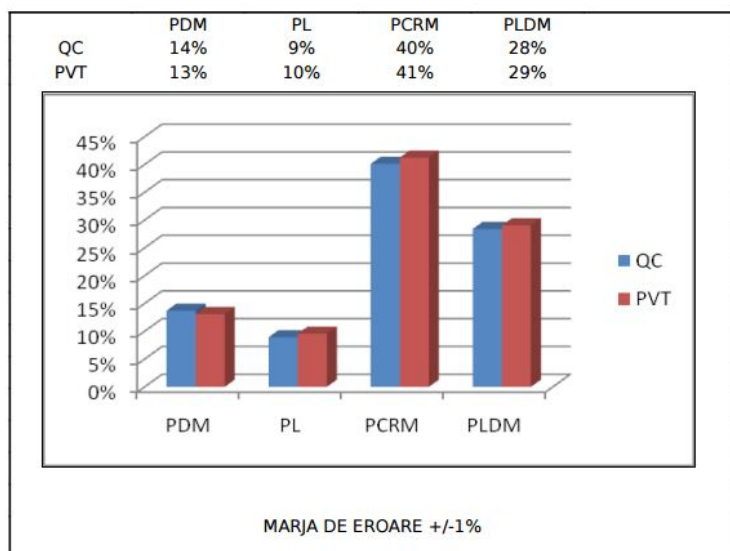
avut acces observatorii, operatorii Promo-LEX au constatat abateri de la controalele logice, conform formulelor de verificare stabilite de CEC, în 147 procese verbale. Din cauza unor obstacole obiective, precum fotografiile necalitative realizate de observatori, nu s-a reușit procesarea și luarea în calcul a 100 procese verbale.

În urma procesării și calculării datelor din 1712 (87%) de procese verbale din țară, astfel excluzând din calcule și datele de peste hotare, Promo-LEX constată că Totalizarea în Paralel a renumărării confirmă rezultatele oficiale preliminare anunțate inițial de CEC. Marja maximă de eroare în urma extrapolării datelor la 1962 secții de votare din țară este de maxim 0,49%. Tabelul cu datele comparative este anexat.

Constatările și recomandările misiunii sunt formulate cu bună credință și au scopul de a contribui la sporirea calității procesului electoral. Monitorizarea alegerilor anticipate parlamentare, preconizate pentru 28 noiembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Proiectul beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), și National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă, Asociația Promo-LEX, GSM: 069882392, tel: 211-622, e-mail: pr@promolex.md.

Numărarea Paralelă și Numărarea Rapidă a voturilor efectuate de Promo-LEX au confirmat rezultatele preliminare CEC

Promo-LEX, asociație apolitică și neguvernamentală, care are misiunea de a promova democrația și drepturile omului în Republica Moldova, a constatat, după efectuarea unei [Numărări în](#)

[Paralel a Voturilor](#) de la toate cele 1962 de secții de votare din țară, că rezultatele Numărării Rapide efectuate de Promo-LEX imediat după alegeri s-au încadrat în marja de eroare și au confirmat rezultatele preliminare oficiale anunțate de Comisia Electorală Centrală. Rezultatele pot fi văzute în anexă. Analiza Promo-LEX a vizat atât calitatea proceselor electorale, cât și totalizarea propriu-zisă a voturilor.

„Sunt convins că datorită colaborării și parteneriatelor dintre actorii electorali alegerile s-au desfășurat cu succes și au fost recunoscute mai democratice de mai multe categorii

de observatori”, a declarat șeful adjunct al efortului de monitorizare, Pavel Postică. “Din numele echipei centrale Promo-LEX, le mulțumesc observatorilor care au demonstrat devotament și profesionalism pe parcursul întregii misiuni de monitorizare.”

Promo-LEX a constatat că în pofida duratei lungi a zilei alegerilor și condițiilor de muncă foarte dificile în multe secții de votare, unde deseori lipsea agentul termic și iluminarea adecvată, numărarea și totalizarea rezultatelor s-au desfășurat de o manieră ordonată și cu bună credință. Marea majoritate a proceselor-verbale au fost completate fără abateri majore. Din cele 1965 de procese-verbale, doar 4 prezentau contradicții suficient de serioase pentru a fi necesară renumărarea voturilor la secțiile respective. Aceste incidente au fost, în cele din urmă, soluționate. Promo-LEX apreciază faptul că funcționarii din cadrul secțiilor de votare și consiliilor electorale de circumscripție au fost, în mare, cooperanți și au demonstrat bună credință în exercitarea funcțiilor lor.

De asemenea, potrivit observațiilor statistice ale Promo-LEX, 99 la sută din secțiile de votare au fost deschise la timp, interiorul urnelor a fost demonstrat înainte ca acestea să fie sigilate, iar cabinetele de vot au fost amenajate astfel încât să fie asigurat secretul votului. În 94 la sută din secțiile de votare nu au fost înregistrate plângeri din partea concurenților sau alegerilor, iar în 92 la sută, observatorilor Promo-LEX li s-au demonstrat buletinele de vot în timpul numărării, ceea ce le-a permis să confirme cifrele finale.

Nefiind înregistrate fraude și încălcări majore intenționate, Promo-LEX va folosi această ocazie pentru a oferi sugestii în perfecționarea procesului. În timpul examinării proceselor-verbale, Promo-LEX a depistat totuși contradicții în 362 din totalul proceselor-verbale din țară după cum urmează: Chișinău 76, Bălți 13, Basarabeasca 4, Briceni 8, Cantemir 11, Călărași

10, Cimișlia 7, Criuleni 9, Dondușeni 7, Drochia 1, Dubăsari 3, Edineț 15, Fălești 19, Florești 14, Hîncești 11, Ialoveni 15, Leova 10, Nisporeni 6, Ocnița 4, Orhei 1, Rezina 15, Rîșcani 11, Sîngerei 11, Soroca 21, Strășeni 1, Șoldănești 7, Ștefan Vodă 9, Taraclia 6, Telenești 8, Ungheni 21, UTA Găgăuzia 8. Totuși, aceste contradicții nu sunt suficient de majore pentru a deplasa rezultatele pe țară. Mai mult, unele discrepanțe pot fi atribuite erorilor în timpul procesului de copiere și introducere în baza de date a proceselor-verbale, Promo-LEX a constatat că majoritatea deficiențelor s-au încadrat în patru categorii:

- Erori minore de aritmetică simplă, inclusiv erori de copiere a proceselor verbale și introducere în baza de date Promo-LEX. Calculele au fost efectuate manual, făcându-le susceptibile la eroare umană. Sumele obținute din numărarea voturilor concurenților uneori se deosebeau cu unu sau două voturi. Dat fiind faptul că pe listă erau incluși 39 de concurenți și fiecare necesita o completare separată a datelor, riscul erorilor matematice era, în mod firesc, mare.
- Confuzii în rândul funcționarilor electorali din cauza formulărilor neclare din procesele-verbale. Procesele-verbale conțineau o listă de întrebări care urmăreau facilitarea procesării voturilor, însă felul în care erau formulate acestea era greu de înțeles pentru nespecialiști și explicațiile nu erau indicate, nemijlocit, pe formulare. Promo-LEX a depistat asemenea erori în câmpurile rezervate pentru numărul total de buletine emise și numărul total de voturi exprimate, precum și în cele rezervate pentru numărul total de buletine primite de către secția de votare și numărul celor care nu au fost utilizate.
- Lipsa practicilor în domeniul verificării. Cu toate că reprezentanților concurenților electorali li se oferă oportunitatea de a studia procesele-verbale, aceștia dau

dovadă de lipsă de instruire, sau dorință, în a se folosi eficient de acest drept. În același timp, nu există proceduri oficiale standardizate pentru a corecta erorile depistate. Acest lucru este lăsat la discreția funcționarilor din cadrul secțiilor de votare sau consiliilor electorale raionale.

- Accesul observatorilor la listele electorale a fost limitat în ziua scrutinului. Cu toate că observatorii aveau posibilitatea să verifice listele periodic în timp ce alegătorii își puneau semnăturile pentru a primi buletinul de vot, observatorii Promo-LEX care au solicitat examinarea mai aprofundată a listelor nu au obținut acces deplin.

RECOMANDĂRI

Luând în considerare cele expuse mai sus, Promo-LEX recomandă autorităților publice și electorale:

- Simplificarea și clarificarea întrebărilor conținute în procesele-verbale, precum și includerea instrucțiunilor, în acest sens, nemijlocit în formularul proceselor-verbale;
- Elaborarea și implementarea procedurilor standardizate pentru funcționarii din cadrul BESV și CER de corectare a erorilor depistate prin metode logice de verificare în procesele-verbale;
- Echiparea tehnică a secțiilor de votare pentru a reduce riscul erorii umane. Astfel, secțiile de votare ar putea fi dotate cu calculatoare și programe de calcul pentru efectuarea operațiilor matematice și de verificare logică. În același timp, condițiile ambientale trebuie îmbunătățite astfel încât funcționarii să beneficieze de iluminare și căldură suficientă pe parcursul întregii zile de scrutin.
- Toți funcționarii de profil trebuie să fie conștienți de responsabilitatea lor de a oferi acces observatorilor la

listele electorale și să fie trași la răspundere, de către autoritățile electorale, atunci când nu o fac.

În ziua alegerilor, Promo-LEX a efectuat observarea cuprinzătoare a scrutinului și numărarea în paralel a voturilor (PVT), delegând observatori în toate secțiile de votare din țară. Suplimentar PVT-ului cuprinzător, Numărarea Rapidă efectuată de Promo-LEX s-a bazat pe un eșantion statistic reprezentativ de 299 de secții de votare. Constatările și recomandările misiunii sunt formulate cu bună credință și au scopul de a contribui la sporirea calității procesului electoral. Proiectul beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, axată pe promovarea valorilor democratice și a standardelor internațional recunoscute în domeniul drepturilor omului în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Echipa Promo-LEX este formată din tineri activiști pentru drepturile omului care luptă pentru o schimbare în cadrul societății moldovenești, pentru promovarea democrației și împotriva încălcărilor drepturilor omului în Republica Moldova.

[Date cu privire la Numărarea Paralelă și Numărarea Rapidă – în Anexa](#)

Pentru mai multe detalii, contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă, Asociația Promo-LEX: Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, e-mail: pr@promolex.md

---

Numărarea Rapidă Promo-LEX a voturilor în țară prezice rezultatele alegerilor

Asociația Promo-LEX a efectuat Numărarea Rapidă a voturilor în cadrul alegerilor parlamentare anticipate 28 noiembrie 2010. Procedura a fost realizată în baza unui eșantion reprezentativ, care include 299 de secții de votare, din totalul de 1962. Eșantionul a fost creat

prin extragere aleatorie simplă stratificată.

Conform rezultatelor Numărării Rapide, voturile în țară se împart astfel:

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 40,07%;

Partidul Liberal Democrat din Moldova – 28,64%;

Partidul Democrat din Moldova – 13,73%;

Partidul Liberal – 8,90%;

Alți Concurenți – 8,67%.

Numărarea Rapidă este o procedură statistică de evaluare a calității desfășurării votării și prognozare a rezultatelor finale ale scrutinului, cu o precizie maximă. Numărarea Rapidă atît analizează comportamentul secțiilor de votare cît și prezice opțiunile de vot a alegătorilor. Marja de eroare a rezultatelor este de maxim 1%, calculată în urma procesării a 100% de date din esantion.

În urma efectuării Numărării Rapide, Promo-LEX este îngrijorat de faptul că cel puțin o treime din procesele verbale au fost calculate eronat și funcționarii electorali de nivelul 2 și 3 nu cunosc procedurile de corectare a erorilor.

În acest context, Promo-LEX recomandă: instruirea corespunzătoare a membrilor BESV și CER atât în ceea ce privește procedura de votare și numărare a voturilor, precum și de calculare și completare a proceselor verbale. Totodată, ar trebui prevăzute expres procedurile de corectare a proceselor verbale completate eronat.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se realizează în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Pentru ziua votării efortul antrenează 2500 de observatori pe întreg teritoriul țării, repartizați în toate secțiile de votare.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă Promo-LEX, Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, email: pr@promolex.md